

DE
VERMINKTE
KONING

LANG VOOR ALLE ANDEREN HET GEKLAPPER opmerkten, hoorde Dima de staldeuren slaan. In de keuken van het boerenhuisje borrelde het als in een pot op het vuur; de ramen waren vanwege de storm stevig dichtgetrokken, waardoor het binnen warm en vochtig was. De muren trilden van de onstuimige drukte van Dima's dwars door elkaar heen pratende broers, en Dima's moeder neuriede een liedje dat hij niet kende, terwijl ze met haar voet de maat meetikte. Op haar schoot hield ze de gescheurde mouw van een van zijn vaders hemden strak tussen haar vingers; in het ongelijke ritme van een hongerig musje pikte haar naald in de stof, terwijl de wollen draad als een lekkere worm tussen haar vingers door kronkelde.

Dima was de jongste van zes jongens, de baby die zijn moeder pas laat had gekregen, lang nadat de arts die elke zomer hun dorpje aandeed tegen haar gezegd had dat er geen kinderen meer zouden komen. Een onverwachte zegen, zei mama graag, en dan drukte ze Dima dicht tegen zich aan

en bemoederde hem terwijl de anderen de deur uit waren om hun klusjes te doen. Een ongewenste extra mond om te voeden, sneerde zijn oudere broer Pjotr vaak.

Omdat Dima zo klein was, werd hij regelmatig over het hoofd gezien wanneer zijn broers met elkaar dolden, en werd hij vergeten tijdens de lawaaierige discussies in huis. En dat was de reden dat hij op die herfstavond, toen hij bij het aanrecht stond en de laatste potten inzepte die zijn broers natuurlijk voor hem hadden laten staan, als enige die stomme klapperende staldeuren hoorde. Dima begon meteen harder te schrobben. Hij was vastbesloten zijn klusje af te maken en zijn bed in te kruipen voordat iemand op het idee kwam om hem in het donker naar buiten te sturen. Door het steeds woestere gehuil van de wind heen hoorde hij hun hond, Molniya, op het stoepje voor de keuken janken, hopen op wat kliekjes en een warme slaapplek.

Takken sloegen tegen de ruiten. Mama tilde haar hoofd op, en de ernstige groeven naast haar mond werden dieper. Ze trok een streng gezicht, alsof ze de wind zonder eten naar bed kon sturen. ‘De winter komt vroeg en blijft te lang.’

‘Hm,’ zei papa. ‘Net als jouw moeder.’

Mama gaf hem een trap met haar laars. Die avond had ze een glaasje *kvas* achter de kachel neergezet, een geschenk voor de huisgeesten die over de boerderij waakten en achter de oude ijzeren kachel sliepen om warm te blijven. Of dat zei mama tenminste. Papa zuchtte alleen en klaagde dat het zonde was van die goeie *kvas*.

Dima wist dat Pjotr het glaasje zou leegdrinken zodra iedereen eenmaal naar bed was. Ook at zijn broer de plak honingkoek op die mama erbij had gelegd, gewikkeld in een stukje stof. ‘Overgrootmoeders geest zal je komen opzoeken,’ waarschuwde Dima soms.

Maar dan veegde Pjotr gewoon met zijn mouw langs zijn kin en zei: ‘Er is helemaal geen geest, sukkel. Baba Galina is allang opgegeten door de wormen op het kerkhof, en als je je mond niet houdt, gebeurt met jou precies hetzelfde.’

Nu boog Pjotr zich naar Dima toe en gaf hem een harde por. Dima vroeg zich vaak af of Pjotr soms speciale oefeningen deed om zijn ellebogen harder en puntiger te maken. ‘Hoor je dat?’ vroeg zijn broer.

‘Er valt helemaal niks te horen,’ zei Dima, maar de moed zonk hem al in de schoenen. De staldeur...

‘Er rijdt iets op de storm, daar buiten.’

Dus zijn broer probeerde hem alleen maar bang te maken. ‘Doe niet zo stom,’ zei Dima, maar hij was ook opgelucht.

‘Luister dan,’ zei Pjotr, en terwijl de wind aan het dak van het huis rammelde en het vuur in de haard sputterde, meende Dima nog iets anders te horen dan de storm – een hoge, verre kreet, als het gejang van een hongerig dier of het huilen van een kind. ‘Als de wind over het kerkhof giert, wekt hij de geesten van alle baby’s die gestorven zijn voordat ze hun heiligennaam konden krijgen. *Malentsjki*. Ze gaan op zoek naar zielen die ze kunnen stelen om daarmee de hemel in te komen.’ Pjotr boog zich naar hem toe en priemde met zijn vinger tegen Dima’s schouder.

Dima was al acht, oud genoeg om beter te weten, maar toch dwaalden zijn ogen naar de donkere ruiten en naar het door de maan verlichte erf daarachter, waar de bomen doorbogen en schudden in de wind. Hij huiverde. Hij zou haast zweren... Hij zou haast zweren dat hij heel even een donkere vlek over het erf zag glijden, de schaduw van iets wat veel groter moest zijn dan een vogel.

Lachend spatte Pjotr hem nat met het zeepwater. ‘Jij wordt met de dag onnozeler, ik zweer het je. Wie wil die onbenullige ziel van jou nou hebben?’

Pjotr is alleen maar boos omdat hij het kleintje was voordat jij kwam, zei mama altijd tegen Dima. Je moet proberen aardig voor je broer te zijn, ook al is hij ouder maar niet wijzer. En dat probeerde Dima. Echt waar. Maar soms wilde hij Pjotr alleen maar een duw geven zodat hij met zijn gat op de grond viel en zelf kon voelen hoe het was om de kleinste te zijn.

De wind ging heel even liggen, en in die plotselinge vlaag stilte was er niets meer om de harde klap die over het erf klonk te overstemmen.

‘Wie heeft de staldeuren open laten staan?’ vroeg papa.

‘Dima moest vanavond de stal doen,’ antwoordde Pjotr meteen, de braverik, en zijn broers, die allemaal aan tafel zaten, kakelden als opgewonden haantjes.

‘Ik heb ze dichtgedaan,’ protesteerde Dima. ‘Ik heb de balk ervoor gelegd!’

Papa leunde achterover in zijn stoel. ‘Dus ik verbeeld me dat geluid alleen maar?’

‘Hij denkt vast dat een geest het heeft gedaan,’ zei Pjotr.

Mama keek op van haar verstelwerk. ‘Dima, je moet de staldeuren dicht gaan doen en de balk ervoor schuiven.’

‘Ik doe het wel,’ verzuchtte Pjotr gelaten. ‘We weten allemaal dat Dima bang is in het donker.’

Maar Dima begreep dat dit een test was. Papa verwachtte van hem dat hij verantwoordelijkheid nam. ‘Ik ben heus niet bang,’ zei hij. ‘Natuurlijk doe ik de deuren dicht.’ Dima negeerde Pjotrs zelfingenomen grijns; hij droogde zijn handen, trok zijn jas aan en zette een muts op.

Mama gaf hem een tinnen lantaarn. ‘Vlug maar,’ zei ze terwijl ze zijn kraag omhoogzette tegen de kou. ‘Kom gauw terug, dan stop ik je in en vertel je een verhaaltje.’

‘Is het een nieuwe?’

‘Ja, en een mooie, over de zeemeerminnen uit het noorden.’

‘Wordt erin getoverd?’

‘Meer dan genoeg. Hup, ga nou maar.’

Dima wierp een vluchtige blik op de icoon van Sankt Feliks die naast de deur aan de muur hing. Kaarslicht flakkerde voor het treurige gezicht van de heilige; zijn blik stond vol medelijden, alsof hij precies wist hoe koud het buiten was. Nadat Feliks het wonder van de boomgaarden had verricht, was hij aan een spit van appeltakken geregen en hadden ze hem urenlang levend boven het vuur geroosterd. Toch had hij niet geschreeuwd of gegild; hij had alleen tegen de dorpelingen gezegd dat ze hem moesten omdraaien zodat de vlammen ook zijn andere kant konden bereiken. Feliks zou nooit bang zijn voor zo’n storm.

Zodra Dima de keukendeur opende, probeerde de wind die uit zijn hand te rukken. Dima sloeg de deur achter zich dicht en hoorde dat de grendel er aan de binnenkant voor werd geschoven. Hoewel hij wist dat dat tijdelijk was, en pure noodzaak bovendien, voelde het toch alsof hij gestraft werd. Terwijl hij zijn voeten dwong om van het stoepje het knerpende erf op te stappen, keek hij achterom naar de verlichte ramen. Hij betrapte zich op de afschuwelijke gedachte dat zijn familie hem was vergeten zodra hij de warmte van de keuken had verlaten, en dat niemand om hem zou roepen of alarm zou slaan als hij niet terugkwam. De wind zou Dima uit hun geheugen wegvagen.

Hij tuurde naar het lange, door de maan verlichte stuk erf dat hij moest oversteken, langs de kippenrennen en het ganzenhok, naar de schuur waar hun oude paard Gerasim en hun koe Mathilde stonden.

‘Voorzien van stalen ploegbladen,’ prevelde hij terwijl hij in het voorbijgaan met zijn hand langs de nieuwe ploeg streek, alsof die een talisman was die geluk bracht. Hij wist niet precies waarom de bladen beter waren, maar toen de ploeg er net was, had hij zijn vader die woorden keer op keer tegen de burenhoren zeggen, en Dima vond dat ze zo mooi sterk klonken. Aan de keukentafel waren lange gesprekken over de ploeg gevoerd, en ook over alle landbouwhervormingen van de koning en wat voor ellende of hoop die met zich mee zouden brengen.

‘We koersen regelrecht op een volgende burgeroorlog af,’ had mama gemopperd. ‘De koning wil veel te snel.’

Maar papa was tevreden. ‘Hoe kun je je zorgen maken terwijl je maag gevuld is en het dak gerepareerd is met verse teer? Dit was het eerste jaar dat we genoeg hebben geogst om ook op de markt wat te verkopen, in plaats van er alleen zelf van te eten.’

‘Ja, omdat de koning ervoor gezorgd heeft dat graaf Radimov nauwelijks nog tienden ontvangt!’ riep mama uit.

‘En dat moeten wij erg vinden?’

‘Wel als de graaf en zijn adellijke vrienden de koning straks in zijn bed vermoorden.’

‘Koning Nikolai is een oorlogsheld!’ Papa zwaaide met zijn hand alsof hij alle ellende als pijprook kon wegwuiven. ‘Zonder steun van het leger komt er nooit van z’n leven een coup.’

Het gesprek draaide in een kringetje rond, en avond aan avond ruzieden ze over dezelfde dingen. Dima begreep er niet veel van, behalve dan dat hij voor de jonge koning moest bidden.

De ganzen snaterden en scharrelden in hun hok, onrustig geworden door het weer of door de nerveuze voetstappen van de langslopende Dima. Verderop zag hij de grote houten staldeuren open- en dichtzwaaien, alsof de schuur zuchtte, alsof de deuropening een mond was die hem met één ademteug naar binnen kon zuigen. Dima hield van de schuur overdag, wanneer het zonlicht tussen de pannenlatten door viel en het binnen een heerlijk mengsel was van de geur van hooi, Gerasims gesnuif en het mopperige geloei van Mathilde. Maar ’s nachts veranderde de schuur in een leeg hol, wachtend op een of ander afschuwelijk schepsel dat zich er kon verschuilen, een listig wezen dat de deuren liet openwaaien om een onnozelmene naar binnen te lokken. Dima wist namelijk dat hij de deuren had dichtgedaan. Hij was er zeker van, en onwillekeurig moest hij telkens weer aan Pjotr’s malentsjki denken, de kleine geesten op jacht naar een ziel om te stelen.

Hou daarmee op, zei Dima streng tegen zichzelf. Pjotr heeft die deuren zelf van de grendel gehaald zodat jij weer de kou in moest of jezelf anders belachelijk zou maken door het te weigeren. Maar Dima had zijn broers en zijn vader laten zien dat hij ook dapper kon zijn, en die gedachte verwarmde hem terwijl hij huiverend in de bijtende wind zijn kraag nog verder over zijn oren trok. Pas op dat moment drong tot hem door dat hij Molniya niet meer hoorde blaffen. En toen Dima net naar buiten liep, had ze ook niet bij de deur gezeten, loerend op een kansje om de keuken in te glijpen.

‘Molniya?’ zei hij, maar de wind greep zijn stem en sleurde de klanken mee. ‘Molniya!’ riep hij iets luider – maar niet veel, voor het geval hier buiten behalve zijn hond nog iets anders rondliep wat hem kon horen.

Stapje voor stapje stak hij het erf over. Op de grond sprongen en trilden

de schaduwen van de bomen. Achter het bosje kon hij het brede lint van de weg zien. Die liep helemaal naar het stadje, en naar het kerkhof. Dima volgde het lint niet met zijn ogen, expres niet. Het was te gemakkelijk om zich op de weg een schuifelend lijk voor te stellen, gekleed in vodden, met achter zich een spoor van kluiten kerkhofsfaarde.

Van ergens tussen de bomen hoorde Dima zacht gejangk. Hij gilte. Gele ogen staarden hem vanuit het donker aan. Het licht van zijn lantaarn scheen op een paar zwarte poten, een warrige vacht, ontblote tanden.

‘Molniya!’ zei hij met een zucht van opluchting. Nu was hij blij met het luide weeklagen van de storm. De gedachte dat zijn broers zijn hoge, kinderachtige gil konden hebben gehoord en misschien naar buiten zouden zijn gerend, om vervolgens alleen hun arme hond aan te treffen, angstig verscholen in de bosjes, was te afschuwelijk om lang bij stil te staan. ‘Kom hier, meisje,’ zei hij zacht.

Molniya had haar buik tegen de grond gedrukt en haar oren lagen plat tegen haar kop. Ze verroerde zich niet.

Dima keek achterom naar de schuur. De balk die voor de deuren had moeten liggen om ze dicht te houden, lag versplinterd en in stukken in de bosjes. Vanuit de schuur klonk een zacht, vochtig gesnuffel. Was een gewond dier de schuur in gekropen? Een wolf misschien?

Het gouden licht dat door de ramen van de boerderij scheen, leek onmogelijk ver weg. Misschien kon hij beter teruggaan om hulp te halen. Ze konden toch niet van hem verwachten dat hij het in zijn eentje tegen een wolf opnam! Maar stel dat er in de schuur niets was? Of alleen een onschuldige kat, waar Molniya een krab van had gekregen? Dan zouden al zijn broers hem uitlechen, niet alleen Pjotr.

Dima schuifelde verder en hield zijn lantaarn ver voor zich uit. Hij wachtte tot de storm even bedaarde en greep toen de zware deur aan de zijkant vast zodat hij niet tegen hem aan sloeg terwijl hij de schuur in liep.

Binnen was het donker; er viel slechts een enkele straal maanlicht door het dak. Dima schuifelde iets verder het duister in. Hij dacht aan de vriendelijke ogen van Sankt Feliks, aan de scherpe appeltak die zijn hart

doorboorde. Toen blies opeens de wind weer, alsof de storm alleen even zijn adem had ingehouden. De deuren vielen achter Dima dicht en het zwakke licht van zijn lantaarn doofde sputterend uit.

Buiten kon hij de storm horen woeden, maar in de schuur was het stil. De dieren maakten geen enkel geluid, alsof ze ergens op wachtten. Boven de zoete geur van het hooi uit kon hij hun zurige angst ruiken... en nog iets anders. Dima kende die geur van wanneer ze ganzen slachtten voor een feestmaal: de warme, scherpe kopergeur van bloed.

Ga terug, zei hij tegen zichzelf.

In het donker bewoog iets. Dima zag een glinstering in het maanlicht, misschien de glans van ogen. En toen was het alsof een flard schaduw zich losrukte en door de schuur naar hem toe zweefde.

Dima deed een stap naar achteren en klemde de nutteloze lantaarn tegen zijn borst. De schim droeg de aan flarden gescheurde overblijfselen van wat ooit misschien mooie kleren waren geweest, en één kort, hoopvol ogenblik dacht Dima dat een reiziger de schuur in was geslopen om de storm af te wachten en wat te slapen. Maar de gestalte bewoog zich niet als een mens. De schim was te sierlijk, te stil, zoals hij vlak boven de grond neerhurkte. Er ontsnapte Dima een kreetje terwijl de gestalte dichterbij sloop. De ogen waren zwart als een spiegel, en vanaf zijn scherpe vingernagels waaierden donkere aderen uit, alsof zijn handen in inkt waren gedoopt. De flarden schaduw die langs zijn huid streken, leken te pulseren.

Ren weg, zei Dima tegen zichzelf. Schreeuw. Hij dacht aan de ganzen, die vol vertrouwen naar Pjotr toe liepen en niet één keer boos gakten in de paar tellen voordat zijn broer hun de nek omdraaide. Stom, had Dima destijds gedacht, maar nu begreep hij het.

De gestalte kwam overeind, een zwart silhouet, en achter zijn rug ontvouwen zich twee reusachtige vleugels waarvan de randen leken te kringelen als rook.

'Papa!' probeerde Dima te roepen, maar het enige wat uit zijn mond kwam, was een wolkje adem.

De gestalte bleef even staan, alsof dat woord misschien vertrouwd klonk.

Het wezen luisterde, met zijn kop schuin, en Dima deed opnieuw een stap achteruit, en nog een.

Opeens vonden de ogen van het monster Dima, en binnen een tel was hij nog maar een paar centimeter bij hem vandaan. Het wezen torende hoog boven hem uit. Nu het grauwe maanlicht op zijn lijf viel, zag Dima dat de donkere vlekken rond zijn mond en op zijn borst bloed waren.

Het wezen boog zich naar voren en haalde diep adem. Van dichtbij leek zijn gezicht wel wat op dat van een jongeman, totdat zijn lippen uiteenwaken en zijn mondhoeken opzijschoven, waardoor zijn lange, zwarte snijtanden zichtbaar werden.

Hij grijnsde. Het monster grijnsde, omdat hij wist dat hij straks goed gevoed zou zijn. Dima voelde iets warms langs zijn been lopen en realiseerde zich dat hij in zijn broek had geplast.

Het monster dook op hem af.

De deuren achter Dima vlogen open, alsof de storm toegang eiste. Er klonk een luide knal toen de windvlaag het wezen van zijn klauwpoten blies en zijn gevleugelde lichaam tegen de achtermuur slingerde. Door de kracht van de klap versplinterden de houten planken, en het monster zakte in een hoopje in elkaar op de grond.

Een gestalte in een grijsgroene jas beende de schuur in; een vreemde wind tilde haar lange zwarte haar op. De maan bescheen haar gezicht, en toen schreeuwde Dima nog harder, want ze was veel te mooi voor een sterveling, wat betekende dat ze een heilige moest zijn. Hij was gestorven en zij was hier om hem mee te nemen naar het verlichte land.

Ze bukte echter niet om hem in haar armen te nemen of om zachte gebeden of troostende woorden te spreken. In plaats daarvan liep ze met haar handen voor zich uit op het monster af. Dus was ze waarschijnlijk een krijgsheilige, zoals Sankt Juris of Sankta Alina van de Vlakte.

‘Voorzichtig,’ wist Dima fluisterend uit te brengen, bang dat het monster haar iets zou aandoen. ‘Hij heeft... zulke tanden.’

Maar deze heilige was niet bang. Met de punt van haar laars duwde ze tegen het monster en rolde hem op zijn zij. Grauwend werd het wezen wakker,

en Dima klemde zijn lantaarn nog steviger vast, alsof die misschien in een schild zou veranderen.

Met een paar snelle bewegingen had de heilige de klauwen van het monster in zware boeien geslagen. Toen trok ze hard aan de ketting om het wezen te dwingen op te staan. Hij hapte naar haar met zijn scherpe tanden, maar ze gaf geen krimp en maakte geen geluid. Ze sloeg het monster op zijn neus alsof hij een stout huisdier was.

Hij siste terwijl hij vergeefs aan de boeien rukte. Eén, twee keer sloeg hij met zijn vleugels in een poging haar omver te gooien, maar ze greep met één hand de ketting stevig vast en stootte haar andere vuist naar voren. Opnieuw werd het monster door een windvlaag geraakt en met een klap sloeg hij tegen de wand. Hij gleed op de grond, viel op zijn knieën, krabbelde overeind, wankelend en onhandig op een vreemd menselijk aandoende manier, een beetje zoals papa wanneer hij nog laat naar de taveerne was geweest. De heilige gaf een ruk aan de ketting. Ze mompelde iets, en het wezen siste opnieuw terwijl de wind om hen heen golfde.

Geen heilige, besepte Dima opeens. Een Grisha. Een soldaat van het Tweede Leger. Een Stormblazer die de wind kon sturen.

Ze pakte de sjaal die om haar schouders hing en gooide die over kop en schouders van het monster. Daarna leidde ze haar gevangen maar nog steeds worstelende en happende prooi langs Dima. Ze gooide hem een zilveren munt toe. 'Voor de schade,' zei ze. Haar ogen schitterden als edelstenen in het maanlicht. 'Je hebt vanavond niets gezien, begrepen? Mondje dicht hierover, of anders hou ik hem de volgende keer niet aan de lijn.'

Dima knikte. Hij voelde verse tranen over zijn wangen rollen. De Grisha trok haar wenkbrauwen op. Hij had nog nooit een gezicht als het hare gezien, mooier dan welke geschilderde icoon ook, met ogen zo blauw als het diepste water van de rivier.

Ze gooide hem een tweede munt toe, en hij wist het zilverstuk nog net uit de lucht te grissen. 'Die is voor jou. Niet met je broers delen.'

Terwijl Dima toekeek, verdween ze door de schuurdeuren. Hij dwong zijn voeten om in beweging te komen. Hij wilde terug naar het huis, terug

naar zijn moeder om tussen haar rokken weg te kruipen, maar ook wilde hij niets liever dan nog een laatste blik op de Grisha en haar monster werpen. Zo stil als hij kon, sloop hij achter hen aan. In de schaduwen op de door de maan verlichte weg stond een grote koets te wachten. De koetsier droeg een zwarte mantel. Een andere man sprong van de koets en greep de ketting vast om te helpen het monster naar binnen te sleuren.

En ondanks het koele gewicht van de zilverstukken in zijn handpalm wist Dima dat hij moest dromen, want de man zei niet tegen het monster: Opschieten, beest! of: Val deze mensen nooit meer lastig!, zoals een held in een sprookje zou doen.

In plaats daarvan hoorde Dima onder de donkere schaduwen van de zwaaiende dennenbomen de man van de koets zeggen: ‘Pas op uw hoofd, majesteit.’